

Protokoll fört vid pleniföredragning

Social- och miljöavdelningen
Allmänna byrån, S1

Närvarande
VT, HJ, AH-J, AH, FK, CW

Frånvarande
RH

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Veronica Thörnroos

Föredragande
Minister
Annette Holmberg-Jansson

Protokollförare
Avdelningschef
Bengt Michelsson

Nr 4

Skrivelse till statsrådets justitiekansler.

ÅLR 2022/10350

175 S1

Beslut

Ålands landskapsregering beslöt rikta en skrivelse enligt **bilaga S122P04** till statsrådets justitiekansler.

Hänvisning
Mötet med Ålands landskapsregering 3.11.2022

Justitiekanslersämbetet
Pb 20
FI-00023 STATSRÅDET

Kontaktperson
Avdelningschef Bengt Michelsson,
telefon +358 (0)18 25000 (växeln)
bengt.michelsson@regeringen.ax

registratorskontoret.jka@gov.fi

Ärende

Rättslig grund för åländska myndigheter

Ålands landskapsregering har den 3 november 2022 i möte med justitiekanslern uppmärksammat justitiekanslersämbetet på den juridiskt problematiska situation som kommer att uppstå från årsskiftet på grund av rikets reform att införa välfärdsområden. Som känt kommer inte välfärdsområden att inrättas på Åland. Problemen gällande tillämpningen på Åland av viss materiell lagstiftning har varit kända sedan hösten 2020 men är de inte lösta.

Som bekant tillsände landskapsregeringen en skrivelse (ÅLR 2022/7772) daterad den 7 oktober 2022 till social- och hälsovårdsministeriet. I bilagan till skrivelsen finns identifierat rättsliga problem i 20 olika rikslagar beträffande tillämpningen på Åland. Bilagan ställer enligt landskapsregeringen inte anspråk på att vara komplett. I brevet uttrycker landskapsregeringen sin beredskap att på tjänstemannanivå diskutera de i förteckningen beskrivna problemen med ministeriet i syfte att formulera fungerande regleringar. Någon sådan dialog har inte initierats av social- och hälsovårdsministeriet.

Ministeriet svarade på landskapsregeringens skrivelse den 15 november 2022 (VN/20323/2020 och VN/26558/2022) enligt följande:

”Social- och hälsovårdsministeriet konstaterar att kommunerna på Åland kommer att ha samma behörigheter som tidigare efter årsskiftet. I höstens proposition föreslås det att det i självstyrelselagen tas in ändringar som beaktar att organiseringsansvaret för social- och hälsovården och räddningsväsendet på riksnivå överförs till välfärdsområdena. Regeringen har för avsikt att överlämna propositionen till riksdagen i höst, och då ska man också lösa de problem som gäller jämställandet av Åland med ett välfärdsområde. Före årsskiftet vidtar social- och hälsovårdsministeriet inga övriga åtgärder när det gäller detta.”

Ålands landskapsregering konstaterar att de juridiska problem som landskapsregeringen lyfte i bilagan till skrivelsen gäller inte enbart kommunerna utan även den offentliga hälso- och sjukvårdsmyndigheten på Åland och Ålands polismyndighet.

Landskapsregeringen konstaterar vidare att någon proposition om ändring av självstyrelselagen inte under hösten lämnats till riksdagen.

Grundlagsutskottet har i utlåtandena GrUU 18/2022 rd och GrUU 72/2022 rd uttryckt att i samband med den här typen av lagstiftningsändringar bör man se till att regleringen är heltäckande så att myndigheternas befogenheter är tydliga och att det inte uppstår luckor i regleringen. Med hänvisning till tidigare anfört menar landskapsregeringen att den målsättningen inte uppnås.

Landskapsregeringen efterhör därför om att justitiekanslersämbetet klarlägger hur rättsgrunden för åländska myndigheters befogenheter ska förstås och tillämpas från den 1 januari 2023 i fråga om alla de exempel som landskapsregeringen pekat på i bilagan till skrivelsen till social- och hälsovårdsministeriet.

I brådskande ordning önskar landskapsregeringen svar särskilt i fråga om följande regleringar med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna:

- I 2 § lagen om ordnande av utredningar av sexual- och misshandelsbrott mot barn (FFS 1009/2008) ifråga om skyldigheten att sörja för utförande av undersökningar.
- I 23a § mentalvårdslagen (FFS 1116/1990) ifråga om att den läkare som tar in någon för observation, ger ett observationsutlåtande eller beslutar om intagning för vård, om fortsatt vård eller om begränsningsåtgärder enligt 4 a kap., den utomstående läkare som avses i 12 a § och den läkare som begär handräckning av polisen ska stå i tjänsteförhållande till staten eller ett välfärdsområde.
- I 8 § lagen om avbrytande av havandeskap (FFS 239/1970) ifråga om att varje läkare i statens eller ett välfärdsområdes tjänst samt andra läkare som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har beviljat tillstånd för uppgiften kan vara läkare med behörighet att avge utlåtande.

Ålands landskapsregering anser att situationen är ytterst problematisk då sjukvårdspersonal anställda vid landskapsmyndigheten Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet måste ha en tydlig rättsgrund för beslut kopplade till de grundläggande fri- och rättigheterna. Individer och enskilda tjänstemän får inte få negativa konsekvenser av en oklar eller ofullständig lagstiftning inom rikets lagstiftningsbehörighet.

Lantråd

Veronica Thörnroos

Minister

Annette Holmberg-Jansson

BILAGOR

Ålands landskapsregerings skrivelse till social- och hälsovårdsministeriet av den 7 oktober 2022 (ÅLR 2022/7772) jämte bilaga.

Social- och hälsovårdsministeriets svar på skrivelsen (VN/20323/2020 och VN/26558/2022).

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden, susanne.eriksson@lagtinget.ax
Statsrådets kansli, registratorskontoret.srk@gov.fi
Lagstiftningsråd Heidi Kaila, heidi.kaila@gov.fi
Minister Krista Kiuru, krista.kiuru@gov.fi
Specialsakkunnig Mia Mäkinen, mia.makinen@gov.fi
Registraturen, social- och hälsovårdsministeriet, registratorskontoret.shm@gov.fi
Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi
Ålands representant i Helsingfors, Johan Ehn, johan.ehn@regeringen.ax

Dokumentnamn	Brevnr
BREV	137 S1
Ärendenr	Datum
ÅLR 2022/7772	7.10.2022

Hänvisning
Skrivelse gällande brister i lagstiftningen
antagen genom riksdagens svar RSv 66/2022 rd
- RP 56/2021 rd, RP 18/2022 rd

Social- och hälsovårdsministeriet
Pb 33
FI-00023 STATSRÅDET

registratorskontoret.shm@gov.fi

Kontaktperson
Bengt Michelsson, telefon +358 (0)18 25260
bengt.michelsson@regeringen.ax

Ärende

Brister i lagstiftningen antagen genom riksdagens svar RSv 66/2022 rd - RP 56/2021 rd, RP 18/2022 rd

Ålands landskapsregeringen har, efter en genomgång av de ändringar som antagits av riksdagen, genom RSv 66/2022 rd - RP 56/2021 rd, RP 18/2022 rd, i lagstiftning rörande socialvård och hälso- och sjukvård och till denna anknuten lagstiftning, kunnat konstatera ett antal oklarheter och brister som enligt landskapsregeringen behöver åtgärdas för att lagstiftningen som avsett ska kunna tillämpas på Åland.

Av 18 § och 27 § i självstyrelselag (1991:71) för Åland framgår landskapets respektive rikets lagstiftningsbehörighet.

Vissa av de lagstiftningsändringar som enligt landskapsregeringen är aktuella brådskar med tanke på att det ska finnas legal grund för den faktiska förvaltningsutövning som myndigheter på Åland behöver utföra även efter den 1.1.2023 men också för att trygga enskilda ålänningars rättigheter och rättssäkerhet. Sådana lagstiftningsändringar berör t.ex. psykiatrisk vård oberoende av en persons vilja, ordnande av utredningar av sexual- och misshandelsbrott mot barn, tillsyn, åtalsgrund och rätten att lämna uppgifter.

Den förteckning av bestämmelser som landskapsregeringen tagit fram inom ramen för de resurser landskapsregeringen haft till förfogande gör inte anspråk på att vara uttömmande.

Landskapsregeringen meddelar samtidigt sin beredskap att på tjänstemannanivå diskutera de i förteckningen beskrivna problemen närmare med social- och hälsovårdsministeriet i syfte att formulera fungerande regleringar.

Minister Annette Holmberg-Jansson

Avdelningschef Bengt Michelsson

BILAGA Förteckning över lagstiftning med identifierade bristfälligheter

FÖR KÄNNEDOM Självstyrelsepolitiska nämnden, sjpn@lagtinget.ax
Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi
Ålands hälso- och sjukvård, registrator@ahs.ax

Bilaga, 137 S1 071022

Förteckning över rikslagstiftning med identifierade bristfälligheter

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
Lag om tolkningstjänst för handikappade personer (133/2010), 24 §	Rätt att lämna ut uppgifter	Folkpensionsanstalten har, utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar av rätten till information, rätt att --- 6) till välfärdsområden som enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987) eller enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) skaffar hjälpmedel, på begäran lämna ut uppgifter om de redskap och anordningar som Folkpensionsanstalten anskaffar för distanstolkning, (8.7.2022/595)	Utformningen av 24 § 6 pkt innebär att FPA saknar rätt att lämna ut uppgifter till social- och hälsovårdsmyndigheterna på Åland.
Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) 20 § (8.7.2022/603)	Skyldighet att lämna sekretessbelagda uppgifter till välfärdsområdet	Statliga myndigheter, myndigheter i kommuner och samkommuner, välfärdsområdesmyndigheter samt andra offentligrättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, utbildningsanordnare, producenter av socialservice, sammanslutningar och verksamhetsenheter som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet samt yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården är skyldiga att på begäran av välfärdsområdet avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna lämna till välfärdsområdet sådana uppgifter och utredningar som de förfogar över och som i väsentlig grad inverkar på en	Paragrafens utformning gör det svårt att utläsa om tanken varit att omfatta de åländska kommunerna eller kommunala myndigheterna. På Åland finns inga samkommuner. Socialvården sköts av kommunalförbundet Kommunernas Socialtjänst k.f. med undantag för äldreomsorgen som ligger kvar i primärkommunerna.

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
29 §	Straffansvar	<p>klientrelation inom socialvården och som är nödvändiga för välfärdsområdet på grund av dess lagstadgade uppgifter att utreda klientens behov av socialvård, för att ordna socialvård och genomföra därtill anknutna åtgärder samt för att kontrollera uppgifter som lämnats till välfärdsområdet.</p> <p>Den skyldighet som avses i 1 mom. gäller också penninginstitut, om välfärdsområdet inte får tillräckliga uppgifter och utredningar av dem som nämns ovan och om det finns grundad anledning att misstänka att de uppgifter som klienten eller dennes laglige företrädare har lämnat är otillräckliga eller otillförlitliga. Begäran ska framställas skriftligen till penninginstitutet, och en tjänsteinnehavare inom socialvården som förordnats av välfärdsområdet är berättigad att fatta beslutet om att begäran ska framställas. Innan begäran framställs till penninginstitutet ska klienten underrättas om den.</p> <p>Enligt 3 mom. får åklagaren inte väcka åtal för en gärning som avses i 2 mom. om inte ett välfärdsområde har anmält den till åtal. (8.7.2022/603). Det här innebär alltså att åklagaren inte får väcka åtal angående en gärning som en socialvårdsmyndighet på Åland har anmält till åtal.</p>	<p>Åtal ska byggas på anmälan som välfärdsområdet gjort. Hur ska detta tillämpas på Åland där det inte kommer att finnas välfärdsområden?</p>
Lag angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977)1b §		Till den del bestämmelserna i denna lag gäller administrativa ingrepp i den personliga friheten enligt 27 § 24 punkten i självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991) tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland och vad som i	Landskapsregeringen ser bestämmelsen som en behörighetsöverskridning eftersom landskapsregeringen anser att frågan om sakkunnigrupp och dess sammansättning utgör åländsk behörighet med hänvisning till att socialvård, kommunernas förvaltning och

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
<p>27 § - upphävs</p>		<p>denna lag föreskrivs om en sakkunniggrupp för krävande stöd tillämpas när det gäller landskapet Åland på motsvarande sakkunniggrupp i landskapet Åland.</p> <p>Lydelse t.o.m. 31.12. 2022 Kommunalförbundet för specialomsorgsdistrikt bereder i första hand personer från kommunalförbundets medlemskommuner specialomsorger, såvida inte annat följer av arrangemang som avses i 6 § 4 mom., av avtal som ingåtts med stöd av 11–13 §§ eller av förordnande som avses i 12 § 3 mom. eller 13 § 2 mom. (13.1.1984/26)</p> <p>Ändras hemorten för person, som erhåller specialomsorger vid kommunalförbunds för specialomsorgsdistrikt verksamhetsenhet, eller skulle beredandet av specialomsorger om honom på grund av stadgandena i 1 mom. icke ankomma på kommunalförbundet för det specialomsorgsdistrikt vid vars verksamhetsenhet han befinner sig, skall detta kommunalförbund därom underrätta kommunalförbundet för det specialomsorgsdistrikt på vilket beredandet av specialomsorgerna om personen enligt stadgandena i 1 mom. skulle ankomma. Det sistnämnda kommunalförbundet skall skrida till erforderliga åtgärder för beredande av specialomsorger om personen. Specialomsorger skall likväl alltjämt meddelas på det tidigare stället till dess de på ett ändamålsenligt sätt och utan att försvaga personens möjligheter att erhålla specialomsorger kan ordnas annorstädes.</p>	<p>tjänsteinnehavare, samt lagstiftningen om yrkesutbildade inom socialvården är åländsk behörighet.</p> <p>Hur säkerställs att rätten till specialomsorgstjänster vid byte av hemort mellan riket och Åland?</p> <p>Se anmärkningar angående 54 och 55 §§ i Lag om ordnande av social- och hälsovård (FFS 612/2021).</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
<p>5 kap. Ersättningar (44–46 §§) - upphävs.</p>		<p>Lydelse t.o.m. 31.12. 2022 44 § (31.3.1988/299) För kostnader för specialomsorger, som ett kommunalförbund för specialomsorgsdistrikt bereder någon annan än en person från en kommun som hör till kommunalförbundet, skall det kommunalförbund som vederbörandes hemkommun hör till betala ersättning. 45 § Har annat icke avtalats, bestämmes i 44 § 1 och 2 mom. avsedd ersättning på sätt i denna paragraf stadgas. Detsamma gäller i tillämpliga delar bestämmandet av den enligt 44 § 3 mom. utgående ersättningen. För bestämmande av ersättningen ökas totalbeloppet av driftskostnaderna under det föregående budgetåret med 10 procent. Från det sålunda erhållna beloppet avdras i 43 § angivna avgifter och ersättningar samt verksamhetsenhetens övriga driftsintäkter, med undantag av ränteinkomster, statsandelar och kommuners betalningsandelar av driftskostnaderna samt övriga i denna lag föreskrivna ersättningar för specialomsorger liksom även inkomster som en kommun eller ett kommunalförbund erhåller av verksamhet för vars utgifter statsandel inte betalas. Skillnaden divideras med ett tal som utgör det totala antalet bruksdagar eller besöksgångar beroende på verksamhetens art, varefter kvoten multipliceras med antalet bruksdagar eller besöksgångar för den som det är fråga om. Till det erhållna beloppet läggs för varje bruksdag eller besöksgång beloppet av den föreskrivna ersättning</p>	<p>Hur ska ersättningsskyldighet och ersättning mellan välfärdsområden och kommun/kommunalförbund på Åland regleras?</p> <p>Se anmärkningar angående 57 § i lag om ordnande av social- och hälsovård (FFS 612/2021).</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
75 §		<p>som denne skall betala, om ersättning eller avgift inte uppbärs. (3.8.1992/739)</p> <p>46 §</p> <p>Har verksamhetsenhetens bokslut för föregående år ännu icke godkänts, kan av de i 45 § avsedda ersättningarna i förskott uppbäras ett belopp, som motsvarar verksamhetsenhetens för bruksdag eller besöksgång uppskattade driftskostnader under föregående år beräknade enligt sagda paragrafs 2 mom.</p> <p>Bestämmelser om inspektion av verksamhet som avses i denna lag samt av verksamhetsenheter och lokaler som används vid ordnandet av verksamheten finns i 46 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).</p>	<p>Se anmärkning angående 46 § i lag om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).</p>
76 §		<p>I 48 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård föreskrivs det om tillsynsmyndighetens medel för att avhjälpa brister och missförhållanden som äventyrar klientsäkerheten och i 44 § i den lagen föreskrivs det om myndighetssamarbete, anmälningsskyldighet och övervakning av verksamhet enligt läkemedelslagen (395/1987).</p> <p>Vad som föreskrivs i denna paragraf gäller inte sådan verksamhet som avses i läkemedelslagen eller verksamhet som avses i lagen om vissa medicintekniska produkter enligt EU-direktiv (629/2010), i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/745 om medicintekniska produkter, om ändring av direktiv 2001/83/EG, förordning (EG) nr 178/2002 och förordning (EG) nr 1223/2009 och om upphävande av rådets direktiv</p>	<p>Se anmärkning angående 44 och 48 §§ i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
77 §		<p>90/385/EEG och 93/42/EEG, i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/746 om medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik och om upphävande av direktiv 98/79/EG och kommissionens beslut 2010/227/EU eller i lagen om medicintekniska produkter (719/2021) och som övervakas av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet. Om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller regionförvaltningsverket i sin övervakning upptäcker brister eller andra missförhållanden i fråga om läkemedelsförsörjningen eller medicintekniska produkter, ska Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet underrättas om dessa.</p> <p>Bestämmelser om administrativ styrning finns i 47 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.</p>	Se anmärkning angående 47 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.
Lag om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) 39 §	Samarbetsavtal mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena	<p>De tvåspråkiga välfärdsområdena ska ingå ett samarbetsavtal för att garantera att de svenskspråkigas språkliga rättigheter tillgodoses inom social- och hälsovården.</p> <p>I samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena ska det överenskommas om arbetsfördelningen och samarbetet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena vid genomförandet av sådana social- och hälsovårdstjänster på svenska där det är nödvändigt för att se till att de språkliga rättigheterna tillgodoses utifrån hur krävande eller ovanlig uppgiften är eller hur stora kostnader den medför. Dessutom ska det i samarbetsavtalet överenskommas om arbetsfördelningen och samarbetet i fråga om sådana social- och</p>	<p>Lagkrav saknas för att tvåspråkiga välfärdsområden ska ingå samarbetsavtal med åländska kommuner eller Ålands hälso- och sjukvård. Dock finns det skäl att poängtera vikten av att frivilliga avtal för att trygga ifrågavarande service ingås.</p> <p>Enligt RP 241/2020 rd: "Bestämmelsen hänför sig till avvecklingen av samkommunen Kårkulla, som ansvarar för den svenskspråkiga specialomsorgen, och till säkerställandet av att den svenskspråkiga specialomsorgen kan tryggas också i fortsättningen. Syftet med bestämmelsen är dock att säkerställa ordnandet också av andra svenskspråkiga tjänster som det har förekommit</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
		<p>hälsovårdstjänster på svenska som det är ändamålsenligt att genomföra endast i en del av välfärdsområdena till följd av hur krävande eller ovanlig uppgiften är eller hur stora kostnader den medför. I samarbetsavtalet ska det också avtalas om det expertstöd som de tvåspråkiga välfärdsområdena ger varandra vid genomförandet av tjänster på svenska. Samarbetsavtalet kan också gälla annan arbetsfördelning och annat samarbete än vad som avses ovan i detta moment. Genom avtalet kan de tvåspråkiga välfärdsområdena dock inte avvika från vad som i 11 § eller annan lag eller med stöd av lag föreskrivs om att centralisera uppgifterna. Samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena ska samordnas med de samarbetsavtal för samarbetsområden för social- och hälsovården som avses i 36 §.</p> <p>Egentliga Finlands välfärdsområde svarar för samordningen vid utarbetandet av samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena. Innan de tvåspråkiga välfärdsområdena godkänner samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena ska de höra social- och hälsovårdsministeriet. Samarbetsavtalet ska godkännas av samtliga tvåspråkiga välfärdsområdens välfärdsområdesfullmäktige. Det godkända samarbetsavtalet ska lämnas in till social- och hälsovårdsministeriet.</p> <p>Fullgörandet av samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga samarbetsområdena ska följas och utvärderas årligen. Ändringar i avtalet kan göras på förslag från ett eller flera tvåspråkiga välfärdsområden eller på initiativ från social- och hälsovårdsministeriet.</p>	<p>problem med och som kan säkerställas genom samarbete och arbetsfördelning.”</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
44 §	Myndighetssamarbete	<p>Bestämmelser om nationalspråksnämndens skyldighet att lägga fram förslag om ändring av avtalet och följa hur avtalet fullgörs finns i 33 § i lagen om välfärdsområden.</p> <p>Om de tvåspråkiga välfärdsområdena inte når enighet om innehållet i samarbetsavtalet eller om innehållet i avtalet inte säkerställer att de svenskspråkigas språkliga rättigheter tillgodoses inom social- och hälsovården, får statsrådet besluta om innehållet i avtalet. Statsrådets beslut bereds vid social- och hälsovårdsministeriet. I samband med beredningen ska ministeriet höra de välfärdsområden som berörs av beslutet. Statsrådets beslut om samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena förblir i kraft tills välfärdsområdena har ingått ett nytt avtal. Vad som ovan i denna paragraf föreskrivs om tvåspråkiga välfärdsområden tillämpas också på HUS-sammanslutningen till den del den ordnar hälso- och sjukvård. För HUS-sammanslutningens del ska samarbetsavtalet godkännas av dess högsta beslutande organ. För Helsingfors stads del ska samarbetsavtalet godkännas av dess fullmäktige.</p> <p>Tillsynsmyndigheterna ska vid behov samarbeta med varandra och med andra myndigheter när de sköter sina uppgifter enligt denna lag.</p> <p>Välfärdsområdet ska omedelbart underrätta den tillsynsmyndighet som övervakar tjänsterna om sådana brister eller missförhållanden som framkommer i en tjänsteproducents eller dennes underleverantörs verksamhet och som i väsentlig grad äventyrar klient- och patientsäkerheten. Om tillsynsmyndigheten i sin tillsynsverksamhet får</p>	Lagstöd saknas för rikets tillsynsmyndighet att säkerställa motsvarande vid tillsyn av kommuner/kommunalförbund på Åland ang. administrativa ingrepp i personliga friheten. 44 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) omfattar enbart välfärdsområden.

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
46 §	Inspektionsrätt	<p>vetskap om sådana brister eller missförhållanden i en tjänsteproducents eller dennes underleverantörs verksamhet som i väsentlig grad äventyrar klient- och patientsäkerheten, ska tillsynsmyndigheten på motsvarande sätt omedelbart underrätta det välfärdsområde åt vilket tjänsteproducenten producerar tjänster om saken. Dessutom ska välfärdsområdet och tillsynsmyndigheten för kännedom sända varandra de inspektionsberättelser som de sammanställt om verksamheten hos en tjänsteproducent som producerar tjänster åt välfärdsområdet eller en underleverantör till en sådan tjänsteproducent.</p> <p>Verksamhet enligt läkemedelslagen (395/1987) övervakas av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet och verksamhet enligt strålsäkerhetslagen (859/2018) av Strålsäkerhetscentralen. Om regionförvaltningsverket eller Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården i sin tillsyn upptäcker sådana brister eller andra missförhållanden i läkemedelsförsörjningen som i väsentlig grad äventyrar klient- och patientsäkerheten ska de underrätta Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet om saken. Brister och missförhållanden vid användning av strålning ska anmälas till Strålsäkerhetscentralen.</p> <p>Tillsynsmyndigheterna får inspektera verksamhet som välfärdsområdet driver enligt denna lag och lokaler som används i verksamheten. Inspektionen får förrättas utan förhandsanmälan. Inspektionen grundar sig på ett åläggande av tillsynsmyndigheten att förrätta inspektion. Ändring i ett åläggande att</p>	Lagstöd saknas för att säkerställa rikets inspektion av verksamhet i kommuner/kommunalförbund på Åland angående administrativa ingrepp i den personliga friheten. 46 § I lagen om ordnande av

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
		<p>förrätta inspektion får inte sökas genom besvär. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan ålägga regionförvaltningsverket att förrätta inspektionen för verkets räkning. Inspektören ska ges tillträde till alla lokaler som används för välfärdsområdets verksamhet enligt denna lag. Utrymmen som används för boende av permanent natur får dock inspekteras endast om inspektionen är nödvändig för att trygga kundens ställning och ändamålsenliga tjänster. Vid inspektionen ska oberoende av sekretessbestämmelserna alla de handlingar som inspektören begär och som är nödvändiga för inspektionen läggas fram. Därtill ska inspektören oberoende av sekretessbestämmelserna och avgiftsfritt på begäran ges kopior av de handlingar som är nödvändiga för inspektionen. Inspektören har även rätt att göra bild- och ljudupptagningar under inspektionen. Bild- och ljudupptagningar av en kund får dock inte göras utan dennes samtycke, om inte en upptagning är nödvändig för att genomföra tillsynen. Inspektören kan biträdas av experter som behövs för inspektionen. Under inspektionen kan experterna få tillgång till kunduppgifter som omfattas av sekretess, om inspektionen inte på behörigt sätt kan genomföras utan att tillgång ges till uppgifter som omfattas av sekretess. På experterna tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar i 40 kap. i strafflagen när de sköter uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Polisen ska vid behov ge tillsynsmyndigheterna handräckning vid utförandet av en inspektion.</p>	<p>social- och hälsovård (612/2021) omfattar enbart verksamhet som välfärdsområden driver.</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
47 §	Administrativ styrning	<p>På inspektioner tillämpas i övrigt bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen. Bestämmelser om straff för ingivande av osant intyg till myndighet finns i 16 kap. 8 § i strafflagen.</p> <p>Om en brist, felaktighet eller försummelse eller något annat missförhållande som upptäcks inom ordnandet eller genomförandet av socialvården eller hälso- och sjukvården inte ger anledning till åtgärder enligt 48 §, kan tillsynsmyndigheten underrätta välfärdsområdet eller den person som ansvarar för den felaktiga verksamheten om sin uppfattning om ett lagenligt förfarande eller göra den övervakade uppmärksam på att verksamheten ska ordnas på behörigt sätt och på kraven på god förvaltning. Tillsynsmyndigheten kan också uppmana den övervakade att avhjälpa bristen eller missförhållandet. Om de åtgärder som avses ovan i denna paragraf inte kan betraktas som tillräckliga med hänsyn till de omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av ärendet, kan tillsynsmyndigheten ge den övervakade en anmärkning för framtiden.</p> <p>I fråga om sådan administrativ styrning och sådana uppmaningar och anmärkningar som avses i 1 mom. får ändring inte sökas genom besvär.</p>	Lagstöd saknas för administrativ styrning av kommuner/kommunalförbund på Åland angående administrativa ingrepp i personliga friheten.
48 §	Föreläggande och vite	Om brister eller andra missförhållanden som äventyrar klient- eller patientsäkerheten upptäcks i ordnandet eller genomförandet av socialvården eller hälso- och sjukvården eller om välfärdsområdets verksamhet i övrigt strider mot denna lag eller någon annan lag som gäller socialvården eller hälso- och sjukvården,	Lagstöd saknas för rikets tillsynsmyndighet att säkerställa motsvarande vid tillsyn av kommuner/kommunalförbund på Åland angående administrativa ingrepp i personliga friheten.

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
50 §	Beredskap för störningssituationer och undantagsförhållanden	<p>får tillsynsmyndigheten meddela ett föreläggande om att bristerna eller missförhållandena ska avhjälpas. När föreläggandet meddelas ska det sättas ut en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska vidtas. Föreläggandet får förenas med vite.</p> <p>Om klient- eller patientsäkerheten så kräver kan tillsynsmyndigheten bestämma att en verksamhet enligt denna lag som välfärdsområdet bedriver omedelbart ska avbrytas eller omedelbart förbjuda användningen av någon av välfärdsområdets serviceenheter eller en del en sådan eller av viss utrustning. Tillsynsmyndighetens beslut om avbrytande av en verksamhet eller om förbud mot användningen av en serviceenhet eller en del av den eller av viss utrustning ska iakttas även om det överklagas, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.</p> <p>Ett välfärdsområde ska i samråd med kommunerna inom sitt område och de andra välfärdsområdena i samarbetsområdet för social- och hälsovården genom beredskapsplaner och andra åtgärder i förväg skaffa sig beredskap inför störningssituationer och undantagsförhållanden.</p> <p>Med avseende på denna beredskap ska välfärdsområdet se till att tjänsternas kontinuitet säkerställs även när de skaffas hos privata tjänsteproducenter.</p> <p>Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområden tillämpas också på HUS-sammanslutningen till den del den ordnar hälso- och sjukvård. Dessutom samordnar HUS-sammanslutningen inom Nylands område HUS-</p>	<p>Beredskap inför undantagsförhållanden är rikets behörighet enligt 27 § 34 pkt i självstyrelselagen medan beredskap för störningssituationer är åländsk behörighet.</p> <p>Åland har inte beaktats vid utformningen av paragrafen.</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
51 §	Beredskap i samarbetsområden för social- och hälsovård	<p>sammanslutningens och välfärdsområdenas beredskap i samverkan med välfärdsområdena och kommunerna i Nyland och med de andra välfärdsområdena i sitt samarbetsområde för social- och hälsovården.</p> <p>Närmare bestämmelser om beredskap för störningssituationer får utfärdas genom förordning av statsrådet.</p> <p>De välfärdsområden som är huvudmän för universitetssjukhus samt HUS-sammanslutningen ska styra beredskapsplaneringen för social- och hälsovården i sina samarbetsområden för social- och hälsovården i enlighet med enhetliga riksomfattande principer. För denna uppgift har de oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att av aktörerna inom social- och hälsovården i samarbetsområdet få de uppgifter som är nödvändiga vid styrningen av beredskapsplaneringen. De uppgifter som lämnas ut får inte innehålla personuppgifter.</p> <p>De välfärdsområden som är huvudmän för universitetssjukhus samt HUS-sammanslutningen ska för att upprätta och upprätthålla en lägesbild för samarbetsområdet ha ett beredskapscenter för social- och hälsovården. Beredskapscentret för social- och hälsovården har till uppgift att inom sitt samarbetsområde</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sammanställa och analysera information om störningssituationer och risken för sådana inom social- och hälsovården, 2) upprätta och upprätthålla en lägesbild som beskriver beredskapen i servicesystemet för social- och hälsovården och innehåller uppgifter om hur 	<p>Beredskap inför undantagsförhållanden är rikets behörighet enligt 27 § 34 pkt i självstyrelselagen medan beredskap för störningssituationer är åländsk behörighet.</p> <p>Åland har inte beaktats vid utformningen av paragrafen.</p> <p>Eftersom Åland inte är med i ett samarbetsområde för social- och hälsovård är Åland inte heller med i av dessa upprättade beredskapscenter, som hanterar uppgifter som utgör riksbehörighet.</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
		<p>servicesystemet fungerar och hur hårt det belastas, vilka personal- och materialresurser som finns att tillgå och hur stödtjänsterna fungerar,</p> <p>3) trots sekretessbestämmelserna göra de lägesbildsuppgifter som avses i 1 och 2 punkten tillgängliga för välfärdsområdena i samarbetsområdet och regionförvaltningsverken för skötseln av deras uppgifter,</p> <p>4) trots sekretessbestämmelserna göra de lägesbildsuppgifter som avses i 1 och 2 punkten tillgängliga för övriga beredskapscenter för social- och hälsovården och för social- och hälsovårdsministeriet för skapandet av en riksomfattande lägesbild.</p> <p>Social- och hälsovårdsministeriet får bestämma om den inbördes arbetsfördelningen mellan de välfärdsområden som är huvudmän för universitetssjukhus och HUS sammanslutningen vad gäller beredskapscentrens uppgifter. Beredskapscentret har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att av välfärdsområdena i sitt samarbetsområde få de för skötseln av centrets uppgifter nödvändiga uppgifter som beskriver hur servicesystemet fungerar och hur hårt det belastas, vilka personal- och materialresurser som finns att tillgå och hur stödtjänsterna fungerar. Om social- och hälsovårdsministeriet har bestämt om den arbetsfördelning som avses i 3 mom. hör dock rätten till information till det beredskapscenter som social- och hälsovårdsministeriet utsett att sköta uppgiften. De uppgifter som lämnas ut får inte innehålla personuppgifter.</p>	

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
52 §	Statliga ersättningar för att upprätthålla beredskapen i störningssituationer	<p>Social- och hälsovårdsministeriet utarbetar i samarbete med beredskapscentren en riksomfattande lägesbild för social- och hälsovården. Social- och hälsovårdsministeriet har rätt att av beredskapscentren oberoende av sekretessbestämmelserna få de lägesbildsuppgifter som avses i 2 mom. 1 och 2 punkten för att styra social- och hälsovården i störningssituationer under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden. De uppgifter som lämnas ut får inte innehålla personuppgifter.</p> <p>I störningssituationer som rör två eller flera välfärdsområden eller HUS-sammanslutningen och ett eller flera välfärdsområden kan social- och hälsovårdsministeriet utse ett av dem eller HUS-sammanslutningen, när störningssituationen gäller den, att leda och samordna hanteringen av situationen inom social- och hälsovården. I särskilt betydande störningssituationer kan social- och hälsovårdsministeriet ta över ansvaret för ledningen och samordningen av social- och hälsovården.</p> <p>Staten kan medverka i utvecklandet och upprätthållandet av den riksomfattande och regionala beredskap och de riksomfattande och regionala förberedelser som behövs inom social- och hälsovården genom att till den aktör som social- och hälsovårdsministeriet har utsett och bemyndigat betala ersättning för skötseln av en särskild uppgift. Staten kan medverka i hanteringen av exceptionella störningssituationer genom att finansiera verksamhet som det av särskilda skäl är ändamålsenligt att ersätta av statsmedel när välfärdsområdets eller HUS-</p>	<p>Beredskap inför undantagsförhållanden är rikets behörighet enligt 27 § 34 pkt i självstyrelselagen medan beredskap för störningssituationer ligger under åländsk behörighet.</p> <p>Har Åland beaktats vid utformningen av paragrafen?</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
53 §	Handräckning	<p>sammanslutningens resurser inte är tillräckliga för att hantera situationen. På den statliga ersättningen tillämpas statsunderstödslagen (688/2001).</p> <p>Polisen, Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet och räddningsmyndigheterna är skyldiga att på begäran av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen ge dessa behövlig handräckning i störningssituationer under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden när detta är nödvändigt för att trygga människors hälsa och välfärd. Förutom välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen kan även social- och hälsovårdsministeriet begära handräckning.</p>	Finns det en skyldighet till handräckning även på begäran av åländska myndigheter på motsvarande sätt under undantagsförhållanden då störningssituationer under undantagsförhållanden torde tillhöra rikets lagstiftningsbehörighet?
54 §	Övergången av organiserings-ansvaret i vissa fall	Om en person är placerad i familjevård eller i boende som ordnats med stöd av service på institution eller boendeservice i en annan kommun än hemkommunen och personen använder sig av rätten att välja hemkommun enligt 3 a § i lagen om hemkommun, har det välfärdsområde inom vars område den nya hemkommunen ligger ansvaret för att ordna tjänsterna från och med flyttningsdagen.	Bestämmelsen täcker inte de situationer när personer flyttar mellan en kommun på Åland och en kommun i riket.
57 §	Kostnadsersättningar mellan välfärdsområden	Om ett välfärdsområde enligt lag eller ett sådant samarbetsavtal mellan välfärdsområden som avses i 36 § tillhandahåller en invånare i ett annat välfärdsområde social- eller hälsovårdstjänster, ska det välfärdsområde där personen är invånare utan oskäligt dröjsmål betala ersättning för de kostnader som tjänsterna medfört, om inte något annat föreskrivs om ersättning för kostnaderna någon	Bestämmelsen täcker inte kostnadsersättningar mellan välfärdsområden och kommuner på Åland.

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
		<p>annanstans eller välfärdsområdena inte kommer överens om något annat. Med kostnader avses de faktiska kostnader som orsakats av att personen tillhandahållits tjänsten, med avdrag för de verksamhetsintäkter som tjänsten medfört.</p> <p>Vad som föreskrivs ovan tillämpas inte på skolhälsovård enligt 16 §, studerandehälsovård enligt 17 § eller elevhälsans psykologtjänster enligt 17 a § i hälso- och sjukvårdslagen och inte heller på elevhälsans kuratorstjänster enligt 27 c § i socialvårdslagen.</p> <p>Närmare bestämmelser om grunderna för ersättning för tjänsterna och om fakturering och betalning av kostnaderna får utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.</p>	
<p>Lag om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 2 §</p> <p>20 § 3 mom.</p>	<p>Lagens tillämpningsområde</p> <p>Rehabiliteringspenning för unga</p>	<p>2 § Förmåner enligt denna lag beviljas dem som är försäkrade enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004). Vad som i 11 § föreskrivs om ordnande av krävande medicinsk rehabilitering och begränsningar av sådan rehabilitering inom vård eller rehabilitering som ordnas av staten eller ett välfärdsområde gäller på motsvarande sätt för vård eller rehabilitering som ordnas av landskapet Åland eller en kommun i landskapet Åland. (8.7.2022/561)</p> <p>Den personliga studie- och rehabiliteringsplanen upprättas av välfärdsområdet i samråd med den unga personen och dennes vårdnadshavare eller någon</p>	<p>Det kan konstateras att det inom ramen för åländsk lagstiftningsbehörighet inom socialvården pågår lagberedning för att möjliggöra för de åländska myndigheterna att utlämna uppgifter till riksmyndigheter, inklusive välfärdsområden och säkerställa att köp och försäljning av tjänster mellan de åländska och rikets myndigheter har lagstöd. Paragrafen bör kompletteras så att det även beträffande 20 § 3 mom. framgår vad som gäller på Åland.</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
		<p>annan laglig företrädare för denne. Vid behov deltar andra sakkunnigmyndigheter i upprättandet av planen. Den skriftliga planen sänds avgiftsfritt till Folkpensionsanstalten för behandling av ansökan om rehabiliteringspenning. (8.7.2022/561).</p>	
<p>Lag om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101/2001)</p> <p>20b §</p>	<p>Verksamhetstillstånd och anmälan</p>	<p>Vävnadsinrättningar ska ha ett av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet beviljat verksamhetstillstånd. Verksamhetstillståndet kan förenas med villkor som gäller omfattningen av vävnadsinrättningens verksamhet.</p> <p>Vävnadsinrättningarna ska anmäla väsentliga förändringar i sin verksamhet till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet, som beslutar om en förändring förutsätter att verksamhetstillståndet ändras.</p> <p>Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet ska på skriftlig ansökan bevilja ett välfärdsområde, HUS-sammanslutningen, en förening eller annan sammanslutning eller ett företag verksamhetstillstånd för verksamhet som bedrivs av en vävnadsinrättning, om inrättningen uppfyller kraven enligt följande direktiv: (8.7.2022/542).</p>	<p>Ansvarig hälso- och sjukvårdsmyndighet på Åland kan inte med nuvarande formulering beviljas verksamhetstillstånd.</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
<p>Blodtjänstlagen (197/2005) 4 §</p>	<p>Tillstånd och anmälan</p>	<p>Inrättningar för blodtjänst ska ha ett av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet beviljat tillstånd. Tillståndet kan förenas med villkor som gäller blodtjänstens omfattning. Inrättningarna för blodtjänst ska anmäla väsentliga förändringar i sin verksamhet till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet.</p> <p>Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet ska på skriftlig ansökan bevilja tillstånd för blodtjänst i fråga om välfärdsområden, HUS-sammanslutningen, föreningar eller andra motsvarande sammanslutningar som har förutsättningar att uppfylla de kvalitets- och säkerhetskrav för blodtjänst som avses i denna lag. Ansökan om tillstånd ska innehålla uppgifter om inrättningens personal, lokaler, utrustning och förnödenheter samt uppgifter om förfaringssätt vid insamling, kontroll, behandling, förvaring, transport och distribution av blod och blodkomponenter samt blodövervakning. (8.7.2022/543)</p>	<p>Ansvarig hälso- och sjukvårdsmyndighet på Åland kan inte med nuvarande formulering söka tillstånd.</p>
<p>Lagen om ordnande av utredningar av sexual- och misshandelsbrott mot barn (1009/2008) 2 §</p>	<p>Utförande av undersökningar</p>	<p>De välfärdsområden och HUS-sammanslutningen som avses i 34 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) ska sörja för ordnandet av undersökningar enligt 1 § i denna lag. (8.7.2022/550).</p>	<p>Med nuvarande skrivning kommer det inte att finnas någon myndighet på Åland som ska sörja för utförandet av de uppgifter som med denna skrivning påförs välfärdsområden och HUS-sammanslutning.</p>

<p>Trafikförsäkringslagen (460/2016) 2 § punkt 21</p>	<p>Definitioner</p>	<p>I denna lag avses med</p>	<p>Lagstiftningen kan inte i sin nuvarande lydelse tillämpas på Åland eftersom det inte finns någon hänvisning till den offentliga hälso- och sjukvårdsmyndigheten på Åland eller den aktuella landskapslagstiftningen.</p>
<p>53 §</p>	<p>Förutsättningarna för ersättning för sjukvård</p>	<p>Ersättning för sådan sjukvård som behövs med anledning av en skada förutsätter att vården ges såsom offentlig hälso- och sjukvård med stöd av folkhälsolagen (66/1972), lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989) eller hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), som en tjänst som avses i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) eller som en tjänst av en självständig yrkesutövare som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), i enlighet med vad som föreskrivs nedan.</p>	<p>Ingen hänvisning finns till motsvarande landskapslagstiftning. Hur ska bestämmelsen kunna tillämpas på Åland?</p>
<p>54 §</p>	<p>Ersättning för sjukvård som ges inom den offentliga hälso- och sjukvården</p>	<p>Om den skadelidande får behövlig sjukvård på grund av sin skada inom den offentliga hälso- och sjukvården, ersätts den skadelidande för klientavgiften som bestäms enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992), nedan klientavgiftslagen.</p> <p>Om en i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009) avsedd servicesedel har getts för sjukvården, ersätts den skadelidande för den</p>	<p>Ingen hänvisning finns till motsvarande landskapslagstiftning. Hur ska bestämmelsen kunna tillämpas på Åland?</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
<p>Lag om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) 7 §</p>	<p>Rehabilitering som avser arbets- eller funktionsförmågan</p>	<p>Såsom rehabilitering ersätts, till den del rehabiliteringen inte såsom sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ankommer på välfärdsområdet, kostnader som föranleds av sådana åtgärder vid en av försäkringsbolaget genom en betalningsförbindelse vald rehabiliteringsplats som behövs för att främja och upprätthålla rehabiliteringsklientens arbets- eller funktionsförmåga eller sociala funktionsförmåga och förmåga att reda sig. (8.7.2022/567)</p>	<p>Hälso- och sjukvårdslagen (FFS 1326/2010) gäller inte på Åland och på Åland inrättas inte välfärdsområden.</p>
<p>Patientförsäkringslagen (948/2019) 1 §</p>	<p>Lagens tillämpningsområde</p>	<p>Denna lag innehåller bestämmelser om ersättning för personskador som orsakats en patient i samband med hälso- och sjukvård och om patientförsäkring.</p> <p>Lagen tillämpas på hälso- och sjukvård i Finland samt på hälso- och sjukvård i utlandet, om den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård beslutar att den vård som myndigheten enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) är skyldig att ordna ska ges i utlandet och vården är nödvändig med tanke på patientens hälsotillstånd. (8.7.2022/568)</p>	<p>Ingen hänvisning finns till motsvarande landskapslagstiftning. Hur ska bestämmelsen kunna tillämpas på Åland?</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
<p>Lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 2 § 12 punkten</p> <p>36 §</p>	<p>Definitioner</p> <p>Ersättning för sjukvårdskostnader</p>	<p>I denna lag avses med</p> <p>12) myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård de välfärdsområden som avses i 5 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) samt välfärdsområdena i landskapet Nyland, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen till den del de ordnar social- och hälsovård i enlighet med lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021). (8.7.2022/570)</p> <p>Kostnader för sjukvård som behövs till följd av en skada ersätts enligt vad som föreskrivs nedan, när sjukvården ges som offentlig hälso- och sjukvård på grundval av folkhälsolagen (66/1972), lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989) eller hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), som en tjänst enligt lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) eller som en tjänst av en självständig yrkesutövare som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994).</p> <p>Bestämmelser om rätten att få sjukvård och skyldigheten att ordna sjukvård finns annanstans i lag.</p>	<p>Ingen hänvisning finns till motsvarande landskapslagstiftning. Hur ska bestämmelsen kunna tillämpas på Åland?</p> <p>Ingen hänvisning finns till motsvarande landskapslagstiftning. Hur ska bestämmelsen kunna tillämpas på Åland?</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
<p>Lag om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) 4 §</p>	<p>Övriga definitioner och hänvisningsbestämmelser</p>	<p>I denna lag avses med 9) myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård de välfärdsområden som avses i 5 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) samt välfärdsområdena i landskapet Nyland, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen till den del de ordnar social- och hälsovård i enlighet med lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021). (8.7.2022/571)</p>	<p>Ingen hänvisning finns till motsvarande landskapslagstiftning. Hur ska bestämmelsen kunna tillämpas på Åland?</p>
<p>Mentalvårdslagen (1116/1990) 9a §</p>	<p>Remiss till observation och läkares skyldighet att ingripa.</p>	<p>En läkare i tjänsteförhållande vid en hälsovårdscentral ska skriva en observationsremiss och förpassa en patient till sjukhus för undersökning, om läkaren på basis av sin undersökning konstaterar att förutsättningarna för beslut om vård oberoende av patientens vilja sannolikt finns. I samband med undersökningen ska det utredas om det i välfärdsområdet finns andra tillgängliga tjänster som med beaktande av patientens vårdbehov är lämpliga och tillräckliga, om det inte är uppenbart att de andra tjänsterna inte är lämpliga eller att de är otillräckliga. (8.7.2022/583)</p>	<p>Remiss till observation är att betrakta som administrativt ingrepp i den personliga friheten vilket enligt självstyrelselagen 27 §, 24 punkten faller under rikets lagstiftningsbehörighet.</p> <p>Välfärdsområden finns inte på Åland så regleringen som hänvisar till andra tillgängliga tjänster inom välfärdsområdet kan inte tillämpas.</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
18 a §	Utskrivning under övervakning av en verksamhetsenhet inom välfärdsområdet	En person som avses i 17 § 3 och 6 mom., för vilken ett vårdbeslut gäller, kan före den slutliga utskrivningen på villkor som Institutet för hälsa och välfärd bestämmer och som grundar sig på en bedömning av patientens hälsotillstånd eller på läkemedelsbehandling eller annan hälsovård få lämna sjukhuset för högst sex månader i sänder. Under denna tid övervakas patienten av en psykiatrisk verksamhetsenhet inom välfärdsområdet. Välfärdsområdet ska utse den psykiatriska enhet som ska ansvara för övervakningen.	Tillämpningen på Åland blir oklar enär välfärdsområden inte inrättas.
23 a §	Läkaruppgifter som förutsätter ett tjänsteförhållande.	Den läkare som tar in någon för observation, ger ett observationsutlåtande eller beslutar om intagning för vård, om fortsatt vård eller om begränsningsåtgärder enligt 4 a kap., den utomstående läkare som avses i 12 a § och den läkare som begär handräckning av polisen ska stå i tjänsteförhållande till staten eller ett välfärdsområde.	Hur ska bestämmelsen kunna tillämpas på Åland då välfärdsområden inte inrättas?

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
31 §	Handräckning av polisen.	Polisen är skyldig att bistå vid transporten, om en läkare i tjänsteförhållande hos ett välfärdsområde anser att det när en person ska föras till en hälsovårdscentral, ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården behövs en ledsagare utöver en ledsagare med yrkesutbildning, på grund av att den som ska föras är våldsam eller av någon annan sådan orsak, när det har skrivits en observationsremiss för personen eller när personen ska transporteras till en verksamhetsenhet för att en observationsremiss ska skrivas. (8.7.2022/583)	Hur ska bestämmelsen kunna tillämpas på Åland då välfärdsområden inte inrättas?
32 §	Verkställande av sinnesundersökning	Ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård inom ett välfärdsområde ska i första hand utföra sinnesundersökningar på invånare i välfärdsområdet samt på finska medborgare som vistas i välfärdsområdet men enligt lagen om hemkommun inte har bostad i Finland. (8.7.2022/583)	Är bestämmelsen avsedd att gälla på Åland kan en inte i nuvarande utformning tillämpas.
33 §	Skyldighet att ordna hemresa för den som har blivit sinnesundersökt	När en person som inte är häktad eller avtjänar fängelsestraff har varit intagen på sjukhus för sinnesundersökning och skrivs ut från sjukhuset i ett fall som avses i 18 § är det statliga sinnessjukhuset eller välfärdsområdet skyldigt att på önskemål av personen ordna eller bekosta hemresan till bostaden enligt lagen om hemkommun. (8.7.2022/583)	Det är oklart om bestämmelsen är avsedd att kunna tillämpas på Åland.

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
<p>Lag om avbrytande av havandeskap (239/1970) 8 §</p>		<p>Varje läkare i statens eller ett välfärdsområdes tjänst samt andra läkare som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har beviljat tillstånd för uppgiften kan vara läkare med behörighet att avge utlåtande.</p> <p>Avbrytande av havandeskap utförs på de sjukhus som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har godkänt för detta ändamål. Varje legitimerad läkare i sjukhusets tjänst kan vara ingreppsläkare.</p>	<p>Så som denna reglering är formulerad förutsätter den att de offentligt anställda läkarna på Åland i motsats till de i riket enskilt ska ha beviljats tillstånd av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården för uppgiften att vara läkare behörig att avge utlåtande.</p>
<p>Lag om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) 23 b §</p>	<p>Begränsad förskrivningsrätt</p>	<p>Sjukskötare anställda vid en verksamhetsenhet för öppenvård som ingår i den hälso- och sjukvård välfärdsområdet har ansvar för att ordna och som har tillräcklig praktisk erfarenhet och har avlagt den tilläggsutbildning som behövs har begränsad rätt att från apotek förskriva läkemedel som används vid behandlingen till patienter som de vårdar. Sjukskötare får förskriva läkemedel då det är fråga om förebyggande behandling av patienten, fortsatt medicinering som en läkare förskrivit eller medicinering som baserar sig på ett vårdbehov som sjukskötaren konstaterat (begränsad förskrivningsrätt). (8.7.2022/596)</p>	<p>Regleringen kan inte tillämpas</p>

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
Lag om rehabilitering av frontveteraner (1184/1988) 3 §	Godkännande till rehabilitering	För rehabilitering godkänns en frontveteran av det välfärdsområde inom vars område frontveteranen har sin hemkommun. En frontveteran som inte har hemkommun i Finland godkänns för rehabilitering av Statskontoret. (8.7.2022/605)	Bestämmelsen är inte formulerad så att den kan tillämpas på Åland då inga välfärdsområden inrättas.
4 §	Serviceproducenter	Rehabilitering kan ges av sådana serviceproducenter som avses i 2 § 2 mom. i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) och av sådana självständiga yrkesutövare som avses i 3 mom. i den paragrafen samt av verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård inom välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen. (8.7.2022/605)	Bestämmelsen täcker inte in den offentliga hälso- och sjukvården på Åland.
5 § mom. 2	Anslag	Statskontoret fördelar det anslag som avses i 1 mom. till välfärdsområdena, med undantag för de resekostnader som avses i 9 §. Beviljandet av anslagsmedel grundar sig på Statskontorets uppskattning av antalet i välfärdsområdet bosatta frontveteraner. (8.7.2022/605)	Regleringen kan inte tillämpas på Åland även om det är frågan om riksbehörighet att ansvara för rehabiliteringen av frontveteraner.
6 §	Betaling av ersättning av statsmedel	Anslag som delas ut till välfärdsområdena betalas i förskott till välfärdsområdena. Förskotten betalas kvartalsvis i lika stora poster i februari, maj, augusti och november enligt välfärdsområdenas på Statskontorets uppskattning baserade kvoter. (8.7.2022/605)	Regleringen kan inte tillämpas gällande landskapet Åland eftersom det framgår att anslag betalas ut till välfärdsområdet. Något välfärdsområde finns inte på Åland.

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
7 §	Grunderna för ersättningen	Välfrädsområdet ersätts för kostnaderna för rehabilitering som ordnats vid en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård. Med kostnader avses de faktiska kostnader som har orsakats av tillhandahållandet av tjänsten och från vilka har avdragits verksamhetsintäkterna från tjänsten. Då den ersättning som ska betalas till en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård inom välfrädsområdet räknas ut, räknas dock inte patientavgifter som tas ut hos dem som får tjänsterna till de verksamhetsintäkter som ska dras av från ersättningen. (8.7.2022/605)	Regleringen kan inte tillämpas gällande landskapet Åland eftersom det framgår att anslag betalas ut till välfrädsområdet. Något välfrädsområde finns inte på Åland.
13 §	Ändringssökande	Bestämmelser om begäran om omprövning av ett i denna lag avsett beslut av en tjänsteinnehavare inom välfrädsområdet finns i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelser om sökande av ändring i ett i denna lag avsett beslut av välfrädsområdet eller Statskontoret finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Bestämmelser om sökande av ändring i ett i denna lag avsett beslut av Folkpensionsanstalten finns i 17 kap. i sjukförsäkringslagen.	Regleringen kan inte tillämpas gällande landskapet Åland. Något välfrädsområde inrättas inte på Åland.
Lag om företagshälsovård (1383/2001) 7 §	Produktion av tjänster	Arbetsgivaren kan ordna sådana företagshälsovårdstjänster som avses i denna lag genom att 1) skaffa de tjänster arbetsgivaren behöver från en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård inom välfrädsområdet, (8.7.2022/612)	Lagstiftningen om företagshälsovård tillhör rikets lagstiftningsbehörighet som en del av rättsområdet arbetsrätt med hänvisning till självstyrelselagens 27 § 1 mom. 21 punkten. Regleringen täcker inte in möjligheten att skaffa tjänsterna från offentlig verksamhetsenhet för hälso- och sjukvården på Åland.

Aktuell lag och paragraf	Avser	Aktuell skrivning från 1.1.2023	Uppmärksammat problem
<p>Arbetskyddslagen (738/2002) 40 a § mom. 3</p> <p>Lag om institutet för hälsa och välfärd (668/2008) 6 §</p>	<p>Förteckning över arbetstagare som exponerats för biologiska agenser</p> <p>Ingående av avtal</p>	<p>Arbetskyddsmyndigheten, företagshälsovården, den läkare som inom välfärdsområdet ansvarar för smittsamma sjukdomar eller den läkare som i HUS-sammanslutningen ansvarar för smittsamma sjukdomar samt arbetskyddspersonalen har rätt att få del av förteckningen. (8.7.2022/614)</p> <p>Institutet kan ingå avtal om genomförande av forskningsprojekt och forskningsprogram och om fullgörande av uppgifter och forskning i anslutning till sin verksamhet både som uppdragsgivare och som den som utför arbetet. Institutet får anlita utomstående experter inom ramen för sin budget. Institutet får inte ge kommuner, välfärdsområden eller HUS-sammanslutningen avgiftsbelagda konsultationstjänster som gäller sådana uppdrag för utveckling av den social- och hälsovård som välfärdsområdena, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen ansvarar för att ordna och som institutet utför med stöd av lag, ett i 2 § 2 mom. avsett föreläggande av ministeriet eller ett resultatavtal.</p>	<p>På Åland finns inget välfärdsområde, därmed har ingen läkare inom den offentliga hälso- och sjukvården rätt att få ta del av förteckningen på biologiska agenser som arbetstagare exponerats för.</p> <p>Bestämmelsen kan inte tillämpas gällande Åland.</p>

Social- och hälsovårdsministeriets svar till Ålands landskapsregering om hur vissa uppgifter ska skötas på Åland i fortsättningen

Social- och hälsovårdsministeriet tackar för breven om skötseln av vissa uppgifter i landskapet Åland från och med den 1 januari 2023 enligt lagen om smittsamma sjukdomar och de andra lagar i Sote100-paketet som ändrats (ÅLR 2022/7618 och ÅLR 2022/7772).

Skötseln av uppgifterna på Åland enligt lagen om smittsamma sjukdomar

Genom regeringens proposition RP 190/2022 rd föreslås ändringar i lagen om smittsamma sjukdomar. Enligt propositionen ska det i lagen göras de tekniska ändringar som föranleds av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Syftet med propositionen är inte att ingripa i lagstiftningens innehåll, med undantag för vissa nödvändiga ändringar till följd av social- och hälsovårdsreformen.

Landskapet Åland har en särställning i den internationella sedvanerätten och i Finlands konstitution. Bestämmelser om fördelningen av behörigheten mellan landskapet och riket finns i självstyrelselagen för Åland (1144/1991, nedan självstyrelselagen). Enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen har landskapet Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om hälso- och sjukvård, med de undantag som anges i 27 § 24, 29 och 30 punkten i självstyrelselagen. Enligt 27 § 29 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om smittsamma sjukdomar hos människor. Lagen om smittsamma sjukdomar och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den utgör direkt tillämplig rätt också på Åland.

Enligt 30 § 9 punkten i självstyrelselagen ska de uppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos människor och husdjur ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna i landskapet skötas av landskapsregeringen eller av någon annan myndighet som anges i landskapslag. Vid tillämpning av lagen om smittsamma sjukdomar har landskapsmyndigheterna till de delar som hör till deras förvaltningsbehörighet samma prövningsrätt som statens eller kommunernas verksamhetsenheter i riket. Ålands landskapsregering kan således ge hälso- och sjukvårdsmyndigheterna i landskapet anvisningar om tillämpningen av lagen på Åland.

Social- och hälsovårdsreformen gäller inte landskapet Åland och avses inte som sådan träda i kraft där. Justitieministeriet bereder för närvarande en regeringsproposition med förslag till lag om ändring av vissa bestämmelser i självstyrelselagen för Åland. Enligt propositionen ska bland annat 30 § 9 punkten i självstyrelselagen ändras så, att statliga myndigheters, kommuners och välfärdsområdets uppgifter för att bekämpa smittsamma sjukdomar hos människor och husdjur beaktas. Kommunernas och sjukvårdsdistriktens uppgifter inom social- och hälsovården i riket överförs från och med den 1 januari 2023 till välfärdsområdena. Syftet med ändringen i självstyrelselagen är att inrättandet av välfärdsområdena inte ska påverka skötseln av uppgifterna på Åland eftersom lagen om välfärdsområden inte ska tillämpas på Åland. Ordalydelsen "myndighet som är verksam i riket" i den förslagna bestämmelsen är avsedd att inbegripa de nuvarande statliga myndigheter och kommuner som avses i rikets lagstiftning om smittsamma sjukdomar samt även de välfärdsområden som har inrättats. De uppgifter som myndigheter som är

verksamma i riket har vid bekämpningen av smittsamma sjukdomar ska på Åland skötas av landskapsregeringen eller av en myndighet som anges i landskapslag.

Även grundlagsutskottet har i sitt avgörande tagit ställning till det konstaterade beroendeförhållandet mellan en lag som tidigare stiftats i vanlig lagstiftningsordning och självstyrelselagen och till konsekvenserna av detta. Om det inte hade föreslagits att självstyrelselagens bestämmelse om skattegottgörelse ska ändras genom en bestämmelse om skatteavräkning (RP 320/2018 rd Rsk26/2019 rd - VLF 2/2019 rd) skulle förslaget till ändring av inkomstskattelagen, som var en del av social- och hälsovårdsreformen under den föregående regeringsperioden, ha stridit mot självstyrelselagen. Enligt grundlagsutskottets utlåtande om en delreform av självstyrelselagen (GrUB 12/2018 rd, s. 3) kommer ”Ändringen att utgöra den lämpliga reglering av kompensation för bortfallet av skattegottgörelsen som utskottet förutsatt i sitt utlåtande om vård- och landskapsreformen (GrUU 26/ 2017 rd, s. 75). Utskottet konstaterar att förslaget till ändring av självstyrelselagen åtminstone bör vara godkänt av riksdagen att vila innan lagförslagen gällande vård- och landskapsreformen kan godkännas. Utskottet har tidigare konstaterat att regleringen i självstyrelselagen för Åland i sig inte utgör något hinder för en rikslagstiftning genom vilken det görs ändringar i den gällande inkomstskattelagstiftningen (GrUU 26/2017 rd, s. 75).” Social- och hälsovårdsministeriet konstaterar att om ändringen av 30 § 9 punkten i självstyrelselagen godkänns skyndsamt med 5/6 majoritet i riksdagen, kan ändringen träda i kraft redan den 1 januari 2023.

Ni ställde även en fråga om hur Ålands kostnader för bekämpningen av smittsamma sjukdomar kommer att ersättas när uppgifterna i anknytning till detta överförs i riket från kommunerna till välfärdsområdena den 1 januari 2023. Social- och hälsovårdsministeriet konstaterar att inrättandet av välfärdsområdena inte påverkar statens överföringar av anslag till landskapet Åland. Det gällande systemet ska således tillämpas precis som tidigare.

Social- och hälsovårdsministeriet konstaterar att det enligt regeringens proposition RP 190/2022 rd i lagen om smittsamma sjukdomar endast görs de tekniska ändringar som föranleds av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Social- och hälsovårdsreformen gäller inte landskapet Åland och avses inte som sådan träda i kraft där. Social- och hälsovårdsministeriet anser att uppgifterna med bekämpningen av smittsamma sjukdomar vid de myndigheter som är verksamma i riket efter den 1 januari 2023 ska skötas på Åland liksom nu, dvs. av landskapsregeringen eller av en myndighet som anges i landskapslag.

Ändringarna i SOTE100-lagpaketet, riksdagens svar RSv 66/2022 rd

Ålands landskapsregering har sänt en lista över olika korrigeringsbehov till social- och hälsovårdsministeriet. Ålands landskapsregering hänvisar i sitt brev till riksdagens svar RSv 66/2022 rd om det så kallade SOTE100-lagpaketet. Ålandstidningen skrev dessutom den 12 oktober 2022 att läkare på Åland bland annat inte längre har möjlighet att ge patienter tvångsvård efter årsskiftet. I nyheten framfördes flera påståenden om att många uppgifter inte kan skötas av myndigheterna i landskapet Åland efter årsskiftet på grund av att de inte längre har behörighet. I nyheten konstateras det att största delen av de bristfälliga formuleringarna i lagstiftningen handlar om att det hänvisas till de välfärdsområden som inte inrättas alls på Åland.

Riksdagen godkände SOTE100-lagpaketet (RP 56/2021 rd) i juli 2022, och lagändringarna träder i huvudsak i kraft den 1 januari 2023. SOTE100 gäller i huvudsak inrättandet av välfärdsområdena

och de tekniska ändringar som måste göras på grund av lagstiftningen om reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Under behandlingen av lagpaketet i riksdagen hörde utskotten Åland och många andra sakkunniga. Även grundlagsutskottet tog ställning till lagpaketets förhållande till grundlagen och till Ålands självstyrelse (GrUU 18/2022 rd). Grundlagsutskottet konstaterade att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning med några få undantag. Med anledning av dessa undantag beslutade social- och hälsovårdsministeriet att de lagar som utskottet anser vara problematiska med tanke på Ålands självstyrelse inte ska tas med i lagpaketet.

Social- och hälsovårdsministeriet konstaterar att kommunerna på Åland kommer att ha samma behörigheter som tidigare efter årsskiftet. I höstens proposition föreslås det att det i självstyrelselagen tas in ändringar som beaktar att organiseringsansvaret för social- och hälsovården och räddningsväsendet på riksnivå överförs till välfärdsområdena. Regeringen har för avsikt att överlämna propositionen till riksdagen i höst, och då ska man också lösa de problem som gäller jämställandet av Åland med ett välfärdsområde. Före årsskiftet vidtar social- och hälsovårdsministeriet inga övriga åtgärder när det gäller detta.

Kanslichef

Veli-Mikko Niemi

Jurist

Minnamari Pigg

VN/20323/2020-STM-208

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: